

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj X.

V Ljubljani 29. kozoperska 1857.

List 44.

Memento mori!

(Spomni se — umrl boš!)

Mlado dete v zorni že miloti
Joka, zdiha — ko na smertni poti,
Ze resnica sije mu od zgóri:
Hčerka, sinček moj: Memento mori!

Spomlad kaže sicer rožce zale,
Pa le kmal se bodo osipale!
Torej spomlad tudi že k pokori
Kliče te, o človek: Memento mori!

Bo na licu še mladost igrala.
Ze ti smert za herbtam bode stala;
Misli v jutranji, večerni zori.
De vse vabi te: Memento mori!

Tam terdnjava mi v dolino gleda.
Večnosti bi rada bla sosedja; —
Naj sta rob al demant ji podpora:
Razvalina bo: Memento mori!

Ti nemile biješ bratam rane!
Meniš li, de derznost ne prestane?
Néha, — kliče še te k misli gorji
Nje minljivost, — oh: Memento mori!

O, ko vedil bi le to, de „mine“.
Ble veselja vse bi bolečine.
Časne bi skerbi ko kaplja v morji
Se vtople le v: Memento mori!

Hueber.

Hočeš biti angelam enak(a)?

(Konec.)

De deviško čistost obvaruješ, imej vedno pred očmi Jezusa in njegovo britko terpljenje, kakor neka sveta dekla in devica, ki tako-le pripoveduje: „Ko se zjutraj oblačim, mislim, kako de so Zveličarja v zasramljivo oblačilo oblekli. Ko se prepasujem, si k sercu vzamem, kako so Jezusa zvezali. Pri obujanji čevljev, de moj Odrešenik ni nikoli čevljev nosil, in je tako britke pota hodil, zlasti pot v svojo grenko smert. Ko si glavo pokrivam, na Jezusovo ternjevo krono. Ko grem v cerkev k sv. maši, se mi zdi kakor de bi šla na goro Kalvarjo, kjer je bil Kristus zame križan. Po povzdigovanji pri sv. maši verujem s terdno vero, de je Kristus z mesam in s kervjo kakor Bog in človek pričujoč, in ga molim kakor vedni dar za moje grehe. Pri pometanji hiše mislim, kako so Jezusa vlačili in v ječo vergli. Ko oginj netim, prosim Boga, de bi v meni oginj ljubezni vnél. Ko lonce k ognju devam, mislim, kako je Peter Jezusa zatajil, ko se je z judi pri ognji grel. Ko derva nosim, si k sercu vzamem, kako je mogel Jezus sam svoj križ nositi, in je trikrat pod njegovo težo na zemljo padel. Ko kaj z nožem delam, kako je bilo Jezusovo serce s sulico prebodeno. Kolikorkrat derv k ognju prilo-

žim, mislim na mnogotere martre Zveličarjeve, ki jih je zavoljo mene prestal. Ko jedi na mizo nosim, se spominjam na postavljenje sv. Rešnjiga telesa v živež naših duš. Kadar pijem, mislim na jesih in grenki žole, ki so ga Jezusu na križu podali. Pri umivanji posód prosim Boga, de bi me vsiga očistil, kar Njemu nad menoj ne dopade. Kadar postiljaje v posteljo vdarim, mislim kako so Jezusa na križ pribijali. Kadar vidim žalostniga človeka, Boga iz serca za njega prosim; spoznam veliko dobroto Božjo, ki mi jo skazuje, in želim, de bi zamogla terpljenje vsih žalostnih nase vzeti; zakaj spoznam, de terpljenje ljudi ni nič proti terpljenju Jezusovemu in nebeškemu veselju. Ko se zvečer spat napravljam, mislim, slač se, de so Jezusu, preden so ga križali, s kervjo prilepljeno obleko z ranjeniga telesa neusmiljeno stergali, in to je bilo takrat že tretjič. Ko se v posteljo vležem, se spomnim, de so Jezusa neusmiljeno na križ vergli, in si k sercu ženem, kako bo z mojo dušo, kadar bodo moje telo v grob položili. Tako imam ves dan pri vsih svojih delih Jezusovo terpljenje v spominu.“

Tako delaj tudi ti, deviška duša! de z vednim spominam na terpljenje našiga ljubeznjiviga Odrešenika uterjuješ svoj sklep za neomadežano ohranitev deviške čistosti, zakaj s svojo predrago kervjo ti je On nedolžnost odkupil.

De ljubezen do deviške čistosti oživiš in ponoviš, se spomni na tavžente in tavžente svetih mladenčev in devic, ki so perve kersanske etoletja v nar hujših preganjih in martrah čistost neomadežano ohranili. Spomni se egiptovskega Jožefa, sv. Jožefa, rednika Jezusoviga, sv. Alojzja, sv. Antona Pavdvana, sv. Stanislava Kostka in družih neštevilnih, kliči jih na pomoč. Sveto devico Agato so na kladi razpeto neusmiljeno topli, z železnimi kljukami terkali, rane pa z baklami žgali, in ji še drugo terpljenje prizadevali, de je poslednjič v ječi med silnimi bolečinami umerla; vender je vse to rajši prestala, kakor de bi bila na svoji čistosti škodo terpela. Sv. Pelagija v Antijohii je bila rajši znad hiše na tla pahnjena in je umerla, sv. Apolonija je rajši na germado šla, kakor de bi bila nji čistost omadežana. Kar so premogli nedolžni mladenči in device z gnado Božjo, zakaj bi ti ne?

Devica se mora posebno varovati nesramnih rok. Pomoček zoper to ji je Bog glas dal, kateri nesramneža nar bolj ostraši, ker ga osramoti. Tega se on boji, ako tudi nobedin zunaj Boga ne sliši. Bog ne daj molčati, kadar je nevarnost! Na vso moč je treba na pomoč klicati. Tudi smeš v ostudneža zagnati, kar v roki imaš, če se ga ne moreš drugači odkrižati; ako on tvoje nedolžnosti ne spoštuje, tudi on ni tvojiga spoštovanja vreden, če ga tudi z vodo poliješ, ali mu pomije v njegov nečisti obraz bušneš. Ako ti je resnica za ohranjenje tvojiga nar večiga zaklada, tvoje edine lepote, in se z vsimi močmi zoperstaviš, ne moreš obropana biti. — Kliči pa v ta namen vsak dan zlasti tiste svetnike in svetnice na pomoč, ki nam jih sveta Cer-

kev kakor zglede čistosti priporoča, zlasti prečisto Marijo Devico. Ne pozabi, kako skerbna je bila Marija, de se je celó angela ustrašila; ti pa morebiti brez strahu in prederzno z drugim spolam žlobodraš! Varuj se tega in nikoli ne delaj znanja in zaveze na obljubo, de te hoče v zakon vzeti. Gorjé, gorjé vsim, ki zavoljo kake časne obljube v greh privolijo! Z vso ponižnostjo se daruj Bogu z dušo in s telesom, podaj se pod Marijino brambo, de v kako nevarnost ne prideš, in ne pozabi, kar Jezus pravi: „Blagor jim, kateri so čistiga serca, oni bodo Boga gledali“. Mat. 4. 8. (Primeri: Braut Christi v. Buchfeller.)

Nekaj od cerkvenih posod in oblačil.

Sedanji čas se je začelo pri stavbi cerkev, in tudi pri napravi altarjev in druge takošne cerkvene naredbe sploh bolj gledati na to, de bi se delo ravnalo po pravi, primerjeni šegi ali obliki. Ne dela se po verhi tako ali tako, temuč pazi se, ali bo stavba romanska po šegi bazilike, ali bizantinska, ali gotiška; in kakoršno je zidanje, po takošni obliki gre tudi podobarstvo; v gotiško cerkev se ne devajo altarji rimske klasiške oblike, pa tudi v bizantinsko cerkev ne kancel ali tabernakelj po gotiški podobi.

Pri vsim tem je pa še kaj več opomniti, namreč: tudi cerkvena naprava, posode in oblačila, se morajo ravnati po obliki zidarje in podobarije. Kaj tedaj? V gotiško cerkev gredo tudi svečniki, kelihi, monštrance po gotiški šegi izdelani; za romansko ali bizantinsko cerkev se odbirajo zopet posode, ki so po taki šegi narejene. Sem ter tje se nahajajo še kaki ostanki gotiških cerkvenih posod; pa posoda stare oblike se nahaja pri cerkvi nove oblike in drugač. Bi ne bilo tukaj prav, ko bi se staro lepo blago ene cerkve zamenilo za bolj novo primerno blago druge cerkve, ki se ji pa bolj priliči posoda stare gotiške šege? Tako vem za cerkev v gorenski krajnski strani, ki ima lepo gotiško monštranco, zidanje in podobarstvo pa vse po prijazni italijanski šegi; nasprot niso dalječ od ondod lepe gotiške cerkve, ki imajo pa večidel posode v tisti obliki, ki se ji pravi rokoko šega. Gotovo je sicer, de se ne more naglama vse prenarediti, kar se z obliko cerkveniga zidanja ne sprilicuje; pa toliko se lahko pazi, de, kadar se kaj noviga napravlja, ali stariga daje popravljati, se takrat izbera takošno delo, ki je za cerkev bolj primerjeno. Pravi umetniki ali mojstri so začeli že tudi bolj na tanko se ozirati na takošne oblike, kakoršne imajo več veljave in prave lepote in priličnosti.

Kar veljá od posod, veljá tudi od cerkvenih oblačil. Pri mašnim oblačilu se gotiška oblika dobro razločuje od vsaktere druge; kar je namreč lepote in v blago vtikane ali vsite, je ravnano po prepisih ali risih tiste šege; navadni venci z arabeskami ondi nimajo mesta. Pri cerkvenim perilu za gotiško cerkev se zopet špice ali umetno šivani obrobki drugač izbérarajo, kakor pa za kako romansko cerkev. Na gotiško obliko pri cerkvenim oblačilu se je zopet začelo gledati nar poprej na Francoskim; rajnki pariški nadškof Sibour je imel drago in lepo tako obleko napravljeno zase, pri smerti jo je zapustil svoji stolni cerkvi. Tudi Nemci so se za to stran zbudili, in to leto je začel v južni Nemčiji izhajati časnik za cerkveno olepsavo; „Kirchenschmuck“ se zove ta časnik. Treba je, de se tudi pri nas cerkvena lepava začne ravnati bolj po cerkvenim duhu, ker se je zlo od njega odkernilo; na pr. le ena opomba: stari mašni plajši so imeli podobo križa na herbtu, današnji čas se križ ne vidi nikjer. Hicinger.

Kako se Bogu ples gnusi.

Neki blag mladenec se po silnim nagovarjanji svojih prijatlov pred pustam na več plesov spusti, in čedalje bolj

se mu to veselje priljubljuje. Ko se enkrat pozno domú verne, in v svojo sobo pride, čeravno ves zdelan in zaspan, vendar poklekne, de bi svojo večerno molitev opravil. Ko moli, na enkrat zadremlje, in nekaj čudniga se mu sanja. Zdi se mu, kakor bi bil na enkrat v lepi sobi, na ktere steni visi živa podoba križaniga Jezusa. In potem pride velika truma gibčnih plesavk in plesavcov, ki se po godbi lahkočno v kroge sučejo, in nadalje hité.

Ko prvičkrat okoli sobe priplešejo, in do križa pridejo, Križaniga s pestjo po nogah bijejo; pri družim kolesu pa rane njegovih presvetih rok; pri tretjim mu stergajo ternjevo krono in jo z nogami teptajo, pri četrtem zasmejujejo njegove grozne bolečine; pri petim mu pljujejo v obraz; pri šestim mu prebadajo njegovo sveto stran; pri sedmim ga preklinjajo.

Ves serdit in jezen zavoljo tega, se napravi mladenič maševati se zavoljo zasramovanja Gospodoviga; stopi pa predenj resnobna podoba v beli obleki ter pravi: Kaj se jeziš? Ali mar ti ljudje kaj družiga počno kakor ti? Jezi se torej nar pred sam nad seboj. „Glej, moj sin, pri prvem krogu se jamejo noge nespodobno pregibati, in s tem kakor zasramujejo prebite noge križaniga Jezusa; pri družim stegnejo roke in se sprimejo, kar je resnično zasramovanje razpetih rok Zveličarjevih; pri tretjim plešejo z rožnimi venci na glavi, kakor v zasmeševanje ternjeve krone Gospodove. Petič so miloglasne strune kakor zasramovanje Jezusovih serčnih tožb. Šestič se z nečimernim in pregrešnim veseljem v sercu serce Jezusovo rani, nečisti in slastni pogledi, besede in misli pa so kakor preklinjevanje Gospoda in kakor pljevanje njegoviga Božjiga obličja.“ Na to prikazen zgine; mladenič pa se ves prestraši in se plesu kar za zmiraj odpove.

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Daljnim in bližnjim prijatlam in spoštovavcam ranjčiga ljubljanskiga prošta. v. č. g. Simona Ladinig-a naznanimo, de mu je bil včeraj, v praznik ss. Simona in Juda, kakor za vezilo zal križ na grob postavljen, ki je lepo delo iz delavnice Turjaškiga grofa v Dvoru. Križ ima na eni strani britko martro in kelih, na drugi pa znamenji ranjčiga službe, mitro in pastirsko palico. Dans zjutraj ob 8. pa so imeli visokočastiljivi korar in semeniški vodja, gospod Janez Nep. Novak, pri sv. Kristofu peto sv. mašo med pričujočnostjo vsih gg. bogoslovcev in mnozih prijatlov ranjčiga prošta. Gg. bogoslovci so k maši asistirali in peli. Po maši so visokočastiti gospod korar na pokopališi križ blagoslovili in potem mertvaške molitve opravili, pri kterih tudi družih duhovnov ondi počivajočih niso pozabili v spomin vzeti.

* Ze večkrat so sem ter tje čast. gg. duhovni želje razodevali, kadar kdo naših ljubih bratov umerje, de naj bi se nekoliko povedalo, za kakošno boleznijo se je s časnim poslovil, ali tudi kej iz njegoviga življenja. Ker to zamore zares k pridu biti, prosimo, kadar se kej tčiga nameri, naj bi kak sosed ali drug, komur so zadeve umerliga znane, kej maliga za Danico spisal, s čimur ne bo le duhovnam, zlahti in občinam, kjer je umerli pastiroval, prijazno vstregel, temuč bo tudi za duhovni prid marsikaj dobrija storil.

* Iz nekiga prijateljskiga dopisa iz Štajerskiga naslednje reči povzamemo, ktere niso brez zanimivosti:

V Gradcu je letas 8, reci osem mladenčev stopilo v prvo leto bogoslovstva, in to za obé škofii, ki štejete kakih 840.000 duš. Tukaj se pač zamore reči: Messis multa, operarii autem pauci, — žetev je velika, pa malo delavcov. Pomanjkanje duhovnov se že zdaj čuti; ko bo pa slovenski del sekovske škofije odpadel, bo s tem škofija

zgubila tudi veliko novincev za duhovski stan, zakaj mari-borsko okrožje je dajalo veliko duhovnov, v nemških od-delku se jih po razmeri malo podá v duhovski stan. Mla-denške semeniša bodo mogle odsihmal pripomoči. — Potlej bodo še le vidili, koliko škofija zgubi, ako slovenski del zgubi. Ne vé se še, kje bo meja med sekovsko in la-vantinsko škofijo, najberže de kake 3 ure pod Lipnico. — V Mariboru že delajo za škofovo poslopje. Maribor s pre-stavljenjem škofovskega sedeža tudi v denarni zadevi veliko pridobi, in Lavant bo zdaj lepa škofija. — Od 20. do 29. kimovca so imeli 3 jezuiti. OO. Schneeweiss, Matoi in Wagner misijon v Arnfels-u, kake 4 ure od Lip-nice. Bilo je prav veliko ljudstva; fara šteje 3000 duš in bilo je do 9000 obhajancov. Le slovenskih spovednikov je bilo premalo. Sploh je po 18 spovednikov na dan imelo opraviti. Potem so se jezuiti podali v Krumau, in so tudi tam misijon imeli. Ne vém, kako de morejo pri vednim natezanji sterpeti, tode On, za čigar čast toliko delajo, jih podpéra.

Naši štajerski duhovni dobivajo veselje za samostan-sko življenje. Nekako v 2 letih jih bo okoli 10–12 pre-stopnikov, ako tudi ti, ki zdaj izpušenja išejo, svoj sklep dopolnijo. Gredó k redemtoristam, karmelitam, benedikti-nam ali k avguštinjanam, tudi obnovljeni dominikani v Gradcu se množijo čezdalje bolj; prav oistro živé, celo leto ne jedó mesá, imajo ponočni kor itd. V naših krajih je suša razun grojzda skoraj vse pokončala, merve ni, podzemljice so silo drobne, ajdo rovatí se skoraj trud ni splačal, le vina bo veliko. Ne vém, s čim se bodo ubožniši ljudje preživili.

* Naslednje verstice za telesne in dušne ticanje povza-memo iz prijateljskiga dopisa:

Dans na sprehodu me je mikal gredočiga mem teze naj glasnej in naj pridniši vabič — šinkovic. Al — kako mi serce presune, ko bližej stopivši vidim, de je slep in — celó brez oči! — Za Božjo voljo! rečem tičarju, kako li zamorete biti tako terdoserčni, ubogi živalici oči stakniti! — „Ja, to mora biti, drugač ne poje!“ mi odgovori. — Pa kaj se vam nič ne smili, ga tako terpinčiti? — „O kaj, to je že stara navada, tako delajo z njimi vsi, drugač ne poje!“ — Oh, si mislim dalje gredé, takole dela tudi pe-klenski lovec z ljudmi! Najpred jim stakne oči (dušne), de ne vidijo svoje nevarnosti; potem loví s temi slepci še druge v svoje mreže. Tode naj prvo mu je, jim oči iz-kopati — „to mora biti, drugač bi ne peli!“ — drugim v pogubo!

* Za poreškiga škofa so zvoljeni v. č. gospod dr. J. Dobrila, korar in fajmošter pri škofijski cerkvi v Terstu.

I *Mugli* (Muggia) je 16. t. m. umerl g. Ferdinand Martelanc, mlad in spretin duhoven, poln lepiga upanja, ki je bil ravno poprejšnji dan dobil dekret za kateheta na teržaški realni šoli. Bil je pa poskušno tudi za gimnazijo opravil. Zavoljo njegovih mnogih prelepih lastnost je po njem občna žalost. Kozé so ga kar v malo dnéh spravile. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Z *Gorenskiga*. Ako zapusti popotnik staro in ime-nitno mesto Kranj, in se podá po severni cesti, ki pelje skoz Kokro prot Goratanu, ga koj za mestam pelje pot v glo-boko skalnato strugo, po kateri se bistra Kokra urniga teka od sivih gorá dol prot višnjevi Savi pripodi. Unkraj mosta cesta pelje zopet po stermim klancu navkreber, in ko pri-sopiha človek verh tistiga, se odpre njegovim očém, bi re-kel, rajsk pogled po lepim in rodovitnim št.-Jurskim polju ter po sivih in velikanskih krajnsko-koroških mejnikih. Marsikaj, ali bolje reči, mnogo mnogo lepiga se v čeli ti okolici zamore viditi in preveč dela bi bilo, ko bi ob enim vse to človek popisati in povedati hotel. Če pa te je volja, ljubi bravec, spremi me v duhu v nektare posamezne kraje te okrajne, mi bo prav ljubo; le to te prosim, če kaj pre-zrem, imej me izgovorjeniga! zakaj povedal ti bom le to-liko, kolikor sim sam v nar večí naglici — memgrede vidil in slišal.

Perva farna vas za Kranjem ob kokerski cesti je Primskovo. Od te cerkve in vasi ti ne morem posebniga povedati, zakaj komaj se je bil prvi svit dneva zaznal, ko sim tukaj memo popotval, in se je toraj še malo zame-glo viditi. Naprej tje pelje pot polagama proti severo-izhodu skoz vasi Gorenje, Britof, Mile in Visoko, ki so kake četertinko ure med seboj oddaljene. — Na Visokim se od glav-ne ceste loči stranska manjši, ki pelje naravnost proti izhodu. Vas Luže zapustivši, ki je kake četertinko ure pod Viso-kim, se kmalo pokaže popotniku na brezuljku ob levim robu polja rumeno pobarvana cerkev, in ako vpraša po imenu taiste, mu bo prijazen domačin radovoljno povedal: to je stara Velesovska farna cerkev sv. Marjete, — pa, berž ko ne, še zraven pristavil: in za njo unkraj grica v dolini je nekdanji nunski samostan in sedanja fara Velesovo. — Okre-niva, ljubi bravec, tudi midva tje, saj naj lepa pot kaj mi-kavno v stran na levo vabi, in naravnost tje proti cerkvi sv. Marjete pelja. Obdano jo vidiva s pokopalisem veles-ovske fare, in če memgrede v njo pogledava, nahajava noter 3 že bolj stare altarje. Od cerkve naravnost naprej proti severju se odpre sprelepa podolgasta dolinica in v koncu taiste stoji s čelam proti popotniku obernjena lepa farna cerkev Velesovska. — Al kakor se nam ona vesela dozdeva, tako žalostno se naslanja ob nje desno stran za-pušeni samostan, kakor bi jo mlozhalno prosil: ljuba tovar-sica, ki si skoz toliko stoletij delila mojo žalost in veselje, brani me pogina! — Res, nekako resnobne misli se lo-tijo človeškiga duha, ko sem pride. Dolinica je tesna, ali lepa, de malo taci. Njeno ravnino pokriva lepa zelena tra-tica, kakor bi bila s tkanim pertam pogrnjena, sicer pa je zarobljena razun južne strani okrog in okrog z zeleno ob-rašenimi griči, zad katerih od severja doli goli Grintovec in njegovi sosedje žalostno gledajo na zapušeni samostan in razvalino Fravenstein (Gospejno peč), *) ki nad cerkevjo na levim homcu stoji in samostanu enako osodo oznanuje, ako slabotni strehi ne pride pomoč kmalo že.

Stopimo zdaj proti cerkvi, ki nekoliko vzdignjena stoji, in pred ktero je po širjavi cerkve in polovici samo-stana zemlja v dva majhna grička eden nad družiga (teras-senartig) nanešena. Stolp stoji nad vhom cerkve in je do-bil ravno pretečene dni nov okoli 26 centov težek zvon. Pod stolpom in po celi širjavi cerkve je lopa, zlo enakošna, kakor se v št.-Vidu poleg Ljubljane vidi. Prestopivše cer-kveni prag nas prevzame začudenje, zakaj znajdemo se v zlo prostorni, visoki, lepi in svetli cerkvi, ki je zidana v doriškim slogu. Ne vé človek, ali bi prej pregledoval la-dijo cerkve in prezbitenijo, ali veliki stranski kapeli, ki ste prek srede izobokane ravno v enaki obliki kakor v ljub-ljanski nunski cerkvi; — bi li se ozert na mogočni kor, na katerim 20 spremenov velike orgle, delo novejših časov (na-redil jih je Peter Rojc, orglar iz Podbrezj), stojé in med službo Božjo svoj mogočni glas povzdigujejo.

Pomudimo se nar poprej nekoliko pri altarjih. Vsih skupaj je osem. Na njih se vidi že pri rezlinah, še bolj pa pri malarii tista stara umetnost, ktera se dandanašnje po cerkvah tako zlo pogreša. Altarske table vse umotvore (Kunstwerke) imenovati smemo. Le škoda, de po imenu malarjev slediti utegnil nisim, še bolj škoda pa, de se ne-koliko osnažiti ne pusté; na kupe prahu njih lepoto zakri-va. — Veliki altar je posvečen Marii angelskiga česjenja. Velik je in mogočin. Nad tabernakelnam je v posebni

*) Grad Fravenstein je rojstni dom nekdanjih slavnih Fravensteiner-jev, ki so ga pred kakimi 600 leti v lasti imeli. Zadnji tega imena je bil leta 1473 od turkov vjet in je tudi v njih suznosti svoje življenje sklenil. Z njim vred je zameril tudi rod in ime Fravensteiner-jev. O Valvazorjevem času je bil grad Fravenstein lastnina velesovskega samostana, kamor so se vselej, kadar so kervolični turki ko divji zaliv na Krajnsko prihruli, nune iz sa-mostana odtegnile in ondi stanovale. (Glej: Valv. XI. bukve, 367 str.) Kdaj je prav za prav v razvalino razpadel, ne vem povedati. Opomb. pis.

shrambici, ktera se pa le med sv. mašo odpre, postavljena milostna podoba Marije, od ktere hočem poznej, ko bom o ustanovitvi in početku samostana govoril, nekoliko bolj na tanko omeniti.

Cerkev je tedaj, kakor si ljubi bravec, iz malih teh verstic pozvediti zamogel, vsa in v vsim lepa ter duha k pobožnosti in bogoljubnemu veselju vnema; ali ta radost se ti bo skalila, in veselje se ti bo gotovo v otožnost spremenilo, ko se dalje časa v cerkvi pomudiš in jo ogleduješ. Začuden boš morebiti zaprašal: zakaj tako? — Namesti odgovora te peljem na kor. V širokim prostoru za orglami so ob stenah obešene imenitne malarije, pod taistimi pa stojijo, če se ne motim, po treh straneh umetno izrezani stoli, kateri so po samostanski šegi nalaš za pobožnost in molitev vravnani. Tukaj se je nekdanj razlegel bogoljubni glas pobožnih nun v spodbudljivim soglasji; ob času cesarja Jožefa pa je pričel omolkovati, je prihajal vedno bolj in bolj slaboten, dokler ni poslednjič popolnoma umolknil. Zdaj je na tem kraju vse tiho, vse molči! Ni še davnej tega, kar je poslednja tistih, ki so nekdanj tu prepevale v hvalnih psalmih in pesmih čast Najvišjemu, zaspala v Gospodu. Razun nekterih poslednjih, vse druge počivajo v tamni raki pod cerkevjo, čakaje glasne trombe angela poslednji dan. — Tudi rako še zamoreš viditi, ljubi moj! — Toliko več ti še svetujem, de jo ogledaš, ker ima, kakor iz popisov povzamemo, veliko enakost z rimskimi katakombami. Iz cerkve nas zložne stopnice peljejo skoz vrata na levo pod koram v podzemeljsk hram. Tukaj je na počez cerkve ulica, in v zid na desno so v ravni versti vdeleni prostorček poleg prostorčka, in zopet prostorček nad prostorčkam tolike velikosti in dolgoti, de se je truga noter potisniti zamogla, se je potem pri znožji zazidala in na steno zunaj se je zapisalo, ktera nuna znotrej počiva. Od tod nas pelje zopet stranska ulica v drugo enako. Tukaj so nekteri prostorčki še popolnoma zazidani, nekteri so le malo odpert, de se le truga v njih zamore viditi, nekteri pa so popolnoma oddelani in vidimo v njih cele truge, in v njih prav velikanske mrtvaške kosti. Po taistih se vidi, kako veliki ljudje so mogli nekdanj krajnski prebivalci biti.

Zapustivši ta otožni kraj miru in počivanja se podajmo zopet v cerkev in na kor. Od tod nas pelje po sredi cerkvenih zidin in čez mostovž prek srede desne kapele pot gor v molišo (oratorium), ki je ravno nad zakristijo, tedaj vstrie prezbitarije in se iz taiste ravno k velikimu altarju vidi. Prostor tu je bil tudi nekdanj, kar nam že njegovo ime, molišo, jasno dokazuje, za molitev odločen. Enako kakor na koru se tudi tukaj vidijo stare in lepe malarije, posebno pa tabla, kazaje pravo podobo Zveličarjevo, človeka tako silama k sebi vleče, de se je ni nagledati, in nikakor se ne od nje ločiti. Podpis ima: Vera Effigies Dom. nostr. Jes. Christi, ad regem Abagarum missa, to je: „prava podoba Gospoda našiga Jezusa Kristusa, kralju Abagaru poslana“. Naj te sprelepe podobe nihče ogledati ne zamudi, ki v Velesovo pride; zagotovim ga, de se mu bo gotovo globoko v dušo prikupila. Ima ta podoba nad saboj res nekaj nebesk izraz, in še enkrat ti rečem: gledal jo boš, ločil se od nje, pa zopet ogledat jo se vernil.

V molišu se znajde dalje še mali altariček s podobo sv. Dominika; spodej pa je lepa postava (kip) Marije, ki so jo nek nune iz Mekin saboj prinesle, ki so se bile po odpravi ondotniga samostana sem preselile. — Na desno od tod derže vrata v nekdanje samostansko poslopje. Ako so te, mili bravec, na koru in v molišu sprehajale otožne misli, kakošne misli ti bodo še le navdajale in stiskale serce, ko se sem prestopiš. Nekdanj je vladala tu lepa snažnost, samostanska marljivost, svete misli, tihi mir; — al zdaj je vse drugač, vse se je spremenilo! — Mostovži in stanice so umazane in okajene, in ako se človek po njih sprehaja,

mu votli jek od zidovja, vse nekdanje blisave oropaniga, žalostno nasproti doni. — Namesti pobožnih nun, ki so nekdanj po svojih opravilih sem ter tje hodile, vidiš zdaj po mostovžu in stanicah jelove kole stati, ki molče podpirajo stropce, de bi se prezgodaj ne zgrudili in delj časa priče bili neke — preveč prebrisane in otno razsvitljene dobe. — Gospodovala je nekdanj tukaj samostanska marljivost. Plete so se umetne in prelepe tančice za cerkven lišp, napravljale se zale in drage mašne oblačila, katerih je še zdaj mnogo viditi itd. Tudi zdaj kraljuje tukaj marljivost, pa kakošna? Červiči glodajo in piskajo po ostali lesenini, pomagajoči vse končavnimu zobu časa. Marljivi pajik plete svoje mreže, kakor bi se trudil, preprečiti pot obiskovajočim, in kakor bi rekel: ne hodite sem, zakaj zapadlo je vse trohno in poginu. Sploh, kamorkoli se ozre oko, povsod bere: vse karkoli je rodila zemlja, se bo spremenilo v prah in pepel. Celo zatemnele, tu in tam že pobite okna žalujejo in zabranjujejo svitu dneva gledati dolgočasno trohno. (K. sl.)

Razgled po kersanskim svetu.

V Bergamu so ondotni škof napravili Marijno bratovščino za spreobrnjenje grešnikov, k kateri je v kratkim sto tavežent družnikov pristopilo. Tudi je poznejši čas v tem mestu več protestantov v katoliško Cerkev prestopilo. — V Kolinu je imel neki mnih od 2. nedelje v kim. 17 dni pridige v čast sv. Matern-a, učenca sv. Petra, perviga ondotniga škofa. Tega svetnika namreč časté kakor posebniga pomočnika zoper rudečo grižo, ki sem ter tje po 12 ljudi na en dan v unih krajih pobere. — V Rothenburgu je protestanski pastor Blackert v katoliško Cerkev prestopil, njegova žena in 3 otroci so že pred njim ravno to storili. — V Brussel-u se je 6. t. m. pokatoličil protestanski duhoven in profesor ptujih jezikov, Thom. Ellis, mož ravniga in blaziga serca, bil je s svojim otrokam vred pogojno kersen, in potem z ženó in botri vred obhajan. — V Bernu na Švajcarskim so po škofijskim navodu vsi duhovski spredniki očitno razglasili, de odsihmal ne bodo nobene zmešane ženitve oklicovali, to je, take ženitve, ki se sklene med katoličanam z osebo druge vere. Švajcarska vlada bo tedaj sama take ženitve s papirji po ulicah pritiskanimi naznana. — V Rimu so vsi jetniki, ki so pri spominiku neomadežaniga spočetja Marije Device delali, od sv. Očeta pomilosteni in izpušeni. — V Helsingboru, na Čudskim, bodo zidali katoliško cerkev za rusovsko vojno posado, kjer je tam stanovitno 1.200 vojakov rimsko-katoliške vere. — Iz Turškiga se piše, de so Miridačani, kersansko plemo „zahodnje vere“ (mende katoličani) v Albanii, med vsimi arbanaskimi rodovi naj serčniši, in so večkrat turčinstvo z vojsko zoper puntarje oteli. Iz hvaležnosti je sultan poklical njih poglavarja v Carjigrad in ga vprico namestnikov vsih vladarstev, vsiga vojvodinstva in pečavništva ali ministerstva povikšal na čast pašata. On je tedaj prvi kersanski paša. — Štirje duhovni anglikanske cerkve so v katoličanstvo prestopili, šest jih je na potu za njimi. — V Cawnporu v Indii so med drugimi tudi 4 britiski duhovni katoliški bili neusmiljeno umorjeni kakor se sliši.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. H.: Pardon! Ko vrednik tiste pogoje ne moremo spolniti. — G. —d—: Hvala! Sicer kolikor bo moč. — G. R.: Drujokrat.

Duhovske zadere.

V ljubljanski škofii. Fara Čemšenik in lokalija Zagradec ste razpisani 25. t. m. — Gosp. Ant. Klemen pride na Brezovico za duh. pomočnika.